

léto | 2023

ZPRÁVY

Z MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

MÉNĚ BYROKRACIE

str. 04 až 06

Příležitost pro krajinu

str. 03

Grilovací mýty

str. 07

**Stop africkému
moru prasat**

str. 08

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

tolik věcí k vidění a tolik milých setkání. Těmito slovy jsem loni na facebooku shrnul své dojmy návštěvníka mezinárodní výstavy Země živitelka v Českých Budějovicích. Jediné výstavy u nás, která zahrnuje celý zemědělsko-potravinářský sektor. Představuje totiž na jednom místě například rostlinnou a živočišnou výrobu, potravinářství, lesní a vodní hospodářství, ekologické zemědělství, myslivost, rybářství a včelařství. Stejně jako naše ministerstvo má, pokud jde o obory, velmi široký záběr. Ostatně již za měsíc se o tom můžete přesvědčit sami, protože na Výstavišti v Českých Budějovicích se uskuteční už 49. ročník tohoto agrosalonu. O jeho oblíbenosti svědčí mimo jiné loňská návštěvnost, kdy na něj přišlo 114 501 lidí. Zúčastní se ho nejen vystavovatelé a odborníci z různých oblastí resortu, ale svůj čas tam rádi tráví i dospělí a děti. Země živitelka je zkrátka příjemným místem setkávání všech, které zajímá český a moravský venkov, zemědělství a potravinářství. Letošní podtitul Země živitelky „Na cestě k udržitelnosti“ v sobě obsahuje sdělení, že osud naší kulturní krajiny je nejen v rukou nás všech, ale zároveň jde o proces ovlivněný mnoha faktory, kdy je jedním z nich právě zemědělská činnost. A v následujících letech půjde v našem zemědělství především o udržitelnost a šetrnost v krajině. Musíme dělat kroky ve prospěch české krajiny, například podporou ekologického zemědělství, na kterou se kromě jiného chci zaměřit. Stejně jako na podporu precizního zemědělství, které umožňuje šetrně hospodařit se vzácnou půdou a již zmíněnou krajinou. Pokud je totiž chceme v dobrém stavu předat dalším generacím, musíme začít hned a intenzivně, za pět let už může být pozdě. To samé platí o podmínkách pro zemědělce. Musíme jim vytvořit co nejpříznivější podmínky pro práci i s ohledem na to, že směřujeme k modernímu, udržitelnému zemědělství. O tom, co vše pro to děláme a hodláme dělat, se můžete dozvědět ve stánku našeho ministerstva, který je nedílnou součástí výstavy Země živitelka, a kam vás srdečně zvu.

Marek Výborný
ministr zemědělství

OBSAH:

PŘÍRODA

SAD I POLE V JEDNOM

Zcela nové opatření Agrolesnictví podpoří výsadbu stromů na zemědělské půdě.

03

ROZHOVOR

MINISTR VÝBORNÝ: ZEMĚDĚLCI BY NEMĚLI TRÁVIT ČAS PAPIROVÁNÍM, ALE PÉČÍ O ZVÍŘATA A KRAJINU

Ministr zemědělství Marek Výborný o zemědělské byrokracii, prioritách v resortu i kvalitě českých potravin.

04

MÝTY A FAKTA

ČASTÉ CHYBY PŘI GRILOVÁNÍ...

V tomto článku představíme chyby, které při grilování nejčastěji děláte a možná si je ani neuvědomujete.

07

EKONOMIKA

CELOEVROPSKÁ KAMPAŇ PROTI ŠÍŘENÍ AFRICKÉHO MORU

Kampaň na podporu boje proti africkému moru prasat.

08

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Zemědělské zprávy za poslední měsíc.

09

SPOLEČNOST

MINISTR V TERÉNU, PRODEJ KONÍ

Přehled obrazem.

10

PŘÍRODA

SAD I POLE V JEDNOM

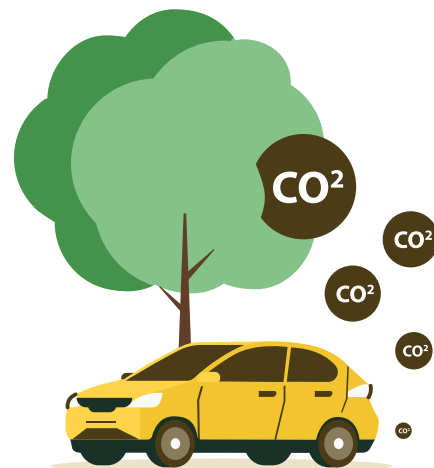
Na polích a pastvinách vyrostou duby, habry a slivoně. Takzvané agrolesnictví pomůže vysušené krajině. Jde o systém zemědělského hospodaření podle Strategického plánu Společné zemědělské politiky 2023–2027.

Agrolesnictví je jedním ze způsobů obhospodařování zemědělské půdy, kdy se stejný pozemek využívá k pěstování dřevin i k zemědělské produkci. Zemědělci budou moci osázet ornou půdu, travní porost či trvalý travní porost lesními dřevinami, a to například duby, javory, jasany, habry, lípami, vrbami a topoly nebo ovocnými dřevinami jako je třešeň, hrůšeň, ořešák a slivoň. Agrolesnické systémy mohou být doplněny keři jako jsou rybíz, lísky a bezy. Celkem je možné vybrat si z přibližně sedmi desítek druhů dřevin. V případě výsadby v oblastech Natura 2000 nebo použití nepůvodních druhů či kříženců je potřeba souhlasu orgánu ochrany přírody.

V tomto programovém období budou v České republice podporovány dva typy agrolesnických systémů. Silvoorebný, kde jsou zemědělské plodiny pěstovány mezi pásy dřevin, a silvopastevní kombinující pěstování dřevin na travních porostech. Dřeviny tak mohou v budoucnu poskytnout stín pasoucím se zvířatům.

Jaký má tento systém hospodaření výhody? Dřeviny vytvářejí specifické mikroklima pro pěstování zemědělských plodin, ochlazují krajinu, poskytují živočichům útočiště a pomáhají rozčleňovat pole na menší půdní bloky. Vysázené stromy také zadržují vodu v krajině a pomáhají v boji proti degradaci půdy. Funkční agrolesnické systémy tak mohou být účinným nástrojem k vyrovnaní klimatických extrémů.

Částky mohou být pohyblivé podle aktuálního směnného kurzu.

1 strom

absorbuje 40 kg CO₂

za rok to odpovídá zhruba

17 km ujetým

benzínovým autem

Miliony pro agrolesníky

Až do roku 2027 jsme připravili podporu ve výši 127 milionů korun pro založení agrolesnických systémů. Každý agrolesník dostane pro první rok na založení agrolesnického systému téměř 105 tisíc korun na hektar. Na následnou péči získá 19 tisíc korun na jeden hektar po dobu pěti let.

K podmínkám dotace patří, že vysadí 100 stromů na hektar s převahou lesních dřevin. Jeden druh smí být zastoupen maximálně 40 %. Ujmout se a růst i v následných letech musí alespoň tři čtvrtiny nově vysázených dřevin. Už letos do konce září mohou zemědělci ohlásit na Státní zemědělský intervenční fond, že chtějí založit agrolesnický systém a po výsadbě dřevin pak do konce listopadu podávat žádosti o dotaci.

ROZHOVOR

MINISTR VÝBORNÝ: ZEMĚDĚLCI BY NEMĚLI TRÁVIT ČAS PAPÍROVÁNÍM, ALE PÉČÍ O ZVÍŘATA A KRAJINU

Nový ministr zemědělství Marek Výborný v rozhovoru pro Zprávy z MZe řekl, že zemědělce trápí přílišná byrokracie. „Zemědělci by neměli trávit čas papírováním, měli by se především věnovat péči o zvířata, krajinu a ideálně by měli mít dostatek času a energie ke zpracovávání potravin přímo na svých farmách,“ uvedl.

Jste respektovaný jako politik, ale nejste odborníkem na zemědělství, není to podle vás problém?

Názor, že ministr má být především odborník, zakořenil v naší společnosti opravdu hluboko. Ministr je však politická funkce. Odborníky ať jsou vrchní ředitelé jednotlivých sekcí ministerstva. Pokud má kandidát vhléd do problematiky, je to samozřejmě plus. Ale ptám se, najdeme u nás někoho, kdo rozumí celé tak obsáhlé agendě? Pod ministerstvo zemědělství spadá nejenom zemědělství, ale i lesy, voda, potravinářství, rybníkářství, pozemkové úpravy, ochrana rostlin, zvířata a mnoho dalších témat. Je proto nereálné, aby někdo znal důsledně všechny oblasti.

Prostředí zemědělství mi ale není neznámé. Jako poslanec jezdím po svém regionu, Pardubickém kraji, a navštěvuji i další kraje. Často jsem tedy zavítal i na rodinné farmy a mezi potravináře.

Při jmenování do funkce jste řekl, že chcete změnit styl komunikace resortu. Co si pod tím máme představit?

Komunikovat a naslouchat je něco, na čem jsem si vždy zakládal. Už jsem se sešel se všemi významnými představiteli zemědělského sektoru a nastavili jsme si pravidla. Důležité je snažit se hledat řešení a posouvat sektor dopředu. V minulosti jsem zaznamenal několik pŮtek mezi zemědělci, je však potřeba táhnout za jeden provaz, protože zemědělců je

celkově málo a pokud se hádají, nevypadá to před veřejností dobře. Rád bych tyto hroty otupil.

Musíme odvětví představit jako moderní, a přestože není vnímáno jako silové, tak já jej naopak tak vnímám, protože má na starosti krizovou infrastrukturu. Nemám na mysli jen vodohospodářství, ale i potravinovou bezpečnost.

Zemědělství má velmi široký záběr, dotýká se tedy každého z nás. Například potravinářství je oblast zájmu každého Čecha, Moravana a Slezana.

*Jen díky rozumnému
a odpovědnému
hospodaření odoláme
suchu i povodním
a budeme celkově
přispívat ke zmírnění
projevů klimatických
změn.*

Na čem jste se shodli se zástupci zemědělských organizací?

Potkal jsem se se zástupci Agrární komory, Asociace soukromého zemědělství i se Zemědělským svazem. Chci se s nimi scházet pravidelně. Na našich prvních jednáních jsem dostal řadu podnětů z praxe. Jsou pro mě velmi důležité a určitě se o nich budeme v následujících týdnech znovu bavit. Všechny organizace se shodují, že zemědělce zatěžuje přílišná byrokracie. Budu proto rád, když od nich dostaneme konkrétní podněty, kde bychom mohli administrativu zjednodušit. Zemědělci by neměli trávit čas papírováním, měli by se především věnovat péči o zvířata, krajinu a ideálně by měli mít dostatek času a energie, aby potraviny zpracovávali přímo na svých farmách. Také jsme se shodli, že jak vláda slíbila, po prvním roce zhodnotíme novou společnou zemědělskou politiku. Tento slib samozřejmě platí, to jsem potvrdil. Na průběžném vyhodnocení již pracujeme.

Jaké máte další cíle na resortu?

Rozhodně se chci zaměřit na obnovu lesů. Už třetí rok po sobě se sází více listnáčů než jehličnanů. Loni dokonce lesníci obnovili rekordní plochu lesních porostů, která dosahovala přes 50 tisíc hektarů, což je rozloha převyšující území Prahy. Musíme zajistit, aby sazenice vyrostly. I proto nutně potřebujeme novelizovat myslivecký zákon a redukovat počty spárkaté zvěře. Chci se zaměřit na spolupráci s kolegy z ministerstva životního prostředí. Krajina a lesy jsou součástí našich životů. Jen díky rozumnému a odpovědnému hospodaření odoláme suchu i povodním a budeme celkově přispívat ke zmírnění projevů klimatických změn. Společně s ministerstvem životního prostředí připravujeme dotační titul na fotovoltaiku, která má být umístěna na střechách zemědělských budov. Určitě není naším cílem fotovoltaickými panely zastavovat pole, jakkoli i o fotovoltaice nyní vedeme odbornou debatu.

Často se mluví o potravinové soběstačnosti. Jak ji chcete zvýšit?

Pojďme si otevřeně říct, že vzhledem ke své zeměpisné poloze nemůže být Česká republika nikdy stoprocentně soběstačná ve všech komoditách, třeba v produkci ovoce a zeleniny je to nereálné. Česko je dlouhodobě soběstačné u některých základních komodit, jako jsou obiloviny, mléko, hovězí maso nebo cukr. Uspokojivou míru soběstačnosti si udržují vejce nebo brambory nebo řepka. Nejhorší situace je bohužel u vepřového masa, drůbežního masa a zejména čerstvého ovoce a zeleniny.

Mohu zemědělce ubezpečit, že jim budeme pomáhat. V rámci podpor se zaměřujeme na podporu takzvaných citlivých komodit, jako je právě ovoce nebo zelenina. Důležitá je také podpora investic do moderních strojů, skladovacích prostor nebo zpracování, aby zemědělci dokázali své produkty dodávat na tuzemský trh po delší část roku a mohli tak konkurovat dovozu.

Když se podívám konkrétně na sektor ovocnářství, finanční podpora pěstitelům činí každoročně přibližně 400 až 500 milionů korun. Budeme se muset podívat na to, zda je tato podpora efektivní. Zásadní je, aby naši ovocnáři dostali za svoji produkci adekvátní cenu, která jim umožní být dlouhodobě rentabilní.

Když zmiňujeme oblast potravin, jsou české potraviny kvalitní?

České potraviny patří k těm nejkvalitnějším v Evropě. Máme k tomu kontrolní orgány, instituce, které to jasně dokládají. Děkuji všem producentům i zemědělcům za to, že odvádějí poctivou práci. Jsem rád, že existuje mnoho projektů, jako je Regionální potravina, značka Klasa, Česká cechovní norma a mnoho dalších, takže spotřebitel už podle loga na obalu vidí, že si kupuje ověřenou kvalitu.

Nakupujete tuzemské potraviny?

Často jezdím na farmářské trhy, kde se setkávám s lokálními producenty, výrobci a farmáři. Nakupuji potraviny od lidí, které mnohdy osobně znám, o kterých vím, jak hospodaří, jak se o svou farmu starají, jak pečují o svá zvířata, jak se starají o krajinu... Taková podpora je nesmírně důležitá, protože tím udržujeme lokální kulturní tradici, která je svázána s regionem. V naší oblasti Železných hor, která je považována za včelařský region, najdete medovinu, med a mnoho dalších skvělých produktů. Když přijedete na hory, vidíte na pastvě ovce a často pak daná farma produkuje vlastní sýry.

10 RYCHLÝCH OTÁZEK

Máte doma zvířata?

Kočku. A od jara do podzimu tři ovce a slepice.

Léto, nebo zima?

Obojí má své kouzlo.

První věc, kterou ráno uděláte?

Vstanu z postele a umyju se.

Oblíbené jídlo?

Palačinky. Ale stejně jako dobrý jogurt, kefír nebo biftek či jehněčí.

Oblíbená venkovní aktivita?

Bike v přírodě.

Káva, nebo čaj?

Káva.

Umíte uvařit vepřo-knedlo-zelo?

Ano, vařím ho. Peču i cukroví a koláče.

S jakou celebritou byste se chtěl setkat?

Celebritou? Inspirativní je papež František.

Jakou knihu jste naposledy přečetl?

1945: Léto běsů od Miloše Doležala.

Jsou to dokumentární povídky z jara, léta a podzimu 1945.

Oblíbené motto?

Každý problém má své řešení.

I krize je znamením šance.

MÝTY A FAKTA

ČASTÉ CHYBY PŘI GRILOVÁNÍ...

Léto bez grilování by snad nebylo pravým létem. Pokud posezením u grilu rádi trávíte volný čas, podívejte se na některé letité mýty o grilování. Také si myslíte, že se maso má omývat, a že se do masa má píchat vidličkou? Přečtěte si fakta a u dalšího grilování je pošlete dál.

MÝTUS Č. 1:

Maso je nutné omýt.

Lidé mají zažitě, že maso musí před tepelnou úpravou opláchnout. To však není dobrý nápad, neboť hlavním rizikem omývání masa je takzvaná druhotná kontaminace povrchů a předmětů (ať už prostřednictvím stříkající vody nebo nemytýma rukama). Mytím masa se bakterie z povrchu masa neodstraní, ale grilování, smažení či pečení masa za vyšších teplot bakterie spolehlivě zlikvidují. Všechny bakterie přítomné na povrchu masa se totiž zlikvidují při kuchyňské úpravě při teplotě již nad 71 °C.

MÝTUS č. 2:

Propichování masa vidličkou během grilování.

Nejčastější chyba je píchat do masa vidličkou (nebo ho nařezávat), abyste zjistili, zda je hotové. Zbytečně tím vytéká šťáva a maso se rychleji vysuší. Ryby se po propíchnutí mohou rozpadnout. Pro perfektní výsledek jsou vhodné grilovací kleště.

MÝTUS č. 3:

Grilované maso škodí zdraví.

Pokud procesu grilování věnujete pozornost, neohrozí tento způsob přípravy zdraví. Je proto vhodné předejít vzniku karcinogenních látek. Odborníci doporučují na oblíbených letních grilovačkách jídlo nepřipalovat, jen ho jemně opékat a nepřehánět to se smažením. Když maso připálíte, nejezte jej. Používejte na gril alobal, který poslouží jako pekáč, ze kterého nebude do grilu odkapávat šťáva z masa. Cílem je minimalizovat kontakt masa a přímého ohně, případně kouře z odkapávajícího tuku.

▼

ZASTAVME AFRICKÝ MOR PRASAT

Zabraňte šíření

Dezinfikujte své vybavení před opuštěním honitby

Po lovu se vyhněte návštěvě farmy s chovem prasat

Nenechávejte v lesích a na polích vnitřnosti
a odpad z divokých prasat

Pokud narazíte na uhynulého divočáka, udržujte od něj odstup

Nekrmte zvířata zvěřinou

Nahlašte nemocné nebo uhynulé divočáky místním úřadům

www.efsa.europa.eu/StopASF #StopASF

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Budvar letos odvede do rozpočtu 250 milionů korun. Nový dotační program na využití kompostu v zemědělství. Platnost nových protierozních pravidel se odkládá o rok. Novela zákona přinese zemědělcům vyšší záruku kvalitního osiva a sadby.

250 000 000

korun letos odvede národní podnik Budějovický Budvar do státního rozpočtu. Výstav pivovaru loni meziročně klesl o 1,5 % na 1,788 milionu hektolitrů, a to hlavně kvůli chybějícím prodejům v Rusku. Budvar tam po začátku invaze na Ukrajinu přestal vyvážet. Rusko patřilo mezi pět hlavních exportních trhů, těmi dalšími jsou Německo, Polsko, Slovensko a Británie.

1 600 000 000

korun na modernizaci či výstavbu kompostáren nebo bioplynových stanic, z nichž kompost poputuje na zemědělskou půdu. Na tento účel půjde z prostředků Národního plánu obnovy miliarda korun, další peníze mohou využít zemědělci na pořízení techniky potřebné k hnojení kompostem. Cílem programu je zlepšit systém nakládání s biologicky rozložitelnými odpady v ČR. Příjem žádostí o dotaci spustí Ministerstvo životního prostředí a Státní fond životního prostředí (SFŽP) od 1. září. Výzva se uzavře příští rok 1. května nebo po vyčerpání peněz. Více [zde](#).

1

rok. O tolik se odkládá platnost nových protierozních pravidel. Přichystali jsme rozšíření a přesnější roztržidění erozně ohrožené půdy v ČR. Vedle silně erozně ohrožených ploch a erozí neohrožených ploch budou nově vymezeny dvě odlišné kategorie mírně erozně ohrožených ploch, pro které budou platit specifické půdoochranné technologie. Praktické postupy budou zemědělci uplatňovat nejdříve pro porosty ozimých plodin, které založí na podzim 2024. To znamená, že letošní osevy a jařiny v roce 2024 budou ještě podléhat dosavadním pravidlům. Na tomto postupu se ministr zemědělství Marek Výborný dohodl s ministrem životního prostředí Petrem Hladíkem, jehož resort je za vyhlášku odpovědný.

vyšší

záruku kvalitního osiva a sadby pro zemědělce přináší novela zákona o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin. Umožní tak nově uvádět do oběhu úředně certifikované osivo, například čočky, cizrny, prosa nebo pohanky. Zemědělec, který si ho koupí, bude mít jistotu, že osivo má všechny požadované vlastnosti. Novela prodlužuje odrůdová práva pro některé okrasné rostliny a drobné ovoce. Návrh zákona rovněž upřesňuje dodržování sledovatelnosti osiva, aby byla zaručena jeho pravost v každé fázi výroby – od sklizně až po prodej. Více [zde](#).

SPOLEČNOST

MINISTR V TERÉNU, PRODEJ KONÍ

Ministr zemědělství Marek Výborný při převzetí úřadu uvedl, že chce komunikovat s odbornou i laickou veřejností. V první polovině července už podnikl řadu pracovních cest. Například za zemědělci na Valašsko a do podniku ZD Mikulčice, který jako jediný v Česku pěstuje a zároveň zpracovává rajčata. Se svým slovenským protějškem Josefem Bířešem se setkal v Horní Lidči na česko-slovenském pomezí, navštívil také zámek Ohrada v jižních Čechách, kde se konala další akce projektu Poznej svého farmáře.

Národní hřebčín Kladruby nad Labem aktualizoval na svém webu nabídku starokladrubských běloušů a starokladrubských vraníků. Pokud máte zájem o koně, informace a aktuální fotografie koní k prodeji najdete na [webových stránkách](#) hřebčína.

